

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ

**Кафедра бухгалтерського
обліку і аудиту**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою факультету обліку і фінансів
ХНАУ ім. В.В. Докучаєва
(протокол № 3 від «21» жовтня 2020 р.)**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»**

**для підготовки фахівців
початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
у закладах вищої освіти III-IV рівнів акредитації
Міністерства освіти і науки України**

Харків – 2020

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» для фахівців початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України // Харків. вид. ХНАУ, 2020. – 60 с.

Укладачі: канд. екон. наук, професор **М.І. Беленкова**; канд. екон. наук, доцент **І.І. Рагуліна**

Рецензенти:

доктор економічних наук, завідувач кафедри обліку і аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка **Маренич Т.Г.**;

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва **Горох О.В.**

Рекомендовано до видання навчально-методичною комісією факультету обліку і фінансів ХНАУ ім. В.В. Докучаєва зі спеціальності 071 – «Облік і оподаткування»

©Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ТА МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»	5
ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК» ТА ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ (ГОДИН)	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	8
Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність, види та завдання.....	8
Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку	12
Тема 3. Бухгалтерський баланс.....	16
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	21
Тема 4. Система рахунків бухгалтерського обліку і подвійний запис..	21
Тема 5. Оцінювання та калькулювання.....	24
Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація.....	27
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3	32
Тема 7. Форми бухгалтерського обліку.....	32
Тема 8. Облік господарських процесів.....	36
Тема 9. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства.....	41
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	46
ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	51
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	53
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ	56

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах зростає роль бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств усіх форм власності як складових частин системи економічної інформації управління. Фінансово-економічна система інформаційного забезпечення управління підприємством складається переважно з даних, сформованих у системі бухгалтерського обліку. Тому від правильного розуміння специфіки побудови і функціонування цієї системи залежить здатність бухгалтера, економіста, фінансиста оперативно обирати масив релевантних облікових та звітних відомостей, необхідних для аналізу та прийняття ефективних управлінських рішень.

Бухгалтерський облік як органічна частина єдиної системи господарського обліку в сучасних умовах ґрунтується на наукових принципах діалектичного методу пізнання, економічної теорії, на знаннях гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, зокрема макроекономіки, мікроекономіки, теорії систем, технології виробництва, переробки і зберігання сільськогосподарської продукції, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», інших, законодавчих актів, нормативних документів Кабінету Міністрів України, Міністерств і відомств, вимогам освітньо-професійних програм та освітньо-кваліфікаційних характеристик. З цією метою для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування» у вищих навчальних закладах вводиться дисципліна «Бухгалтерський облік».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» є організація та методика ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Закріплення теоретичних знань за курсом може бути досягнуте тільки шляхом проведення практичних занять та виконання самостійної роботи. Із цією метою відповідно до програми курсу розроблені завдання, які дадуть можливість здобувачам набути певний обсяг знань і практичних навичок у засвоєнні тем курсу. Усі завдання побудовані з використанням вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», Податкового Кодексу України, національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності, нормативних та законодавчих актів, освітньо-кваліфікаційних характеристик, що діють в Україні.

Наведені завдання й методичні рекомендації щодо їх розв'язання, список рекомендованої літератури допоможуть здобувачам поглибити свої знання з точки зору вивчення теоретичних основ бухгалтерського обліку, а також застосовувати отримані знання при рішенні завдань практичного характеру.

МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРЕДМЕТ ТА МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Мета навчальної дисципліни: опанування здобувачами теоретичних основ бухгалтерського обліку в діяльності підприємств різних форм власності і видів діяльності та набуття практичних навичок документального оформлення господарських операцій, ведення облікових реєстрів, складання фінансової звітності, грамотного оволодіння обліковою інформацією для прийняття управлінських рішень.

Завдання дисципліни:

- оволодіння фаховою термінологією бухгалтерського обліку;
- засвоєння основних положень нормативно-правових актів, що регулюють національну систему бухгалтерського обліку;
- оволодіння теоретичними знаннями та методикою (процедурами) оформлення первинних документів облікових реєстрів, систематизації облікової інформації, складання фінансової звітності;
- набуття практичних навичок щодо оформлення бухгалтерських документів та звітів, організації та планування бухгалтерського обліку.

Предметом дисципліни: організація та методика ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

У результаті вивчення предмету здобувачі повинні:

знати:

- теоретичні основи бухгалтерського обліку та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством;
- методи бухгалтерського обліку та застосування їх при систематизації облікових даних;
- міжнародні і національні стандарти обліку для забезпечення достовірною, повною і правдивою інформацією для потреб користувачів;
- діючі форми ведення бухгалтерського обліку;
- документальне відображення господарських операцій і процесів;
- організацію синтетичного та аналітичного обліку на підприємстві.

вміти:

- застосувати теоретичні знання і практичні навички суцільного, безперервного, взаємозв'язаного, суворого документального спостереження за господарською діяльністю підприємства і накопичення облікової інформації про цю діяльність;
- застосувати оптимальну форму обліку на підприємствах;
- сформулювати навички щодо попередження негативних явищ у господарській діяльності, виявлення резервів та розробки заходів щодо їх використання;
- виробляти навички щодо одержання узагальнюючої інформації про стан господарювання, зміни, які відбуваються, стан взаємозв'язків підприємства

та його взаємовідносини з іншими підприємствами та на їх підставі результатів господарювання.

Згідно з базовим навчальним планом підготовки фахівців початкового рівня (короткого циклу) вищої на вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» відведено 4 кредити, загальна кількість 120 годин, у т.ч. 20 годин лекцій, 20 годин – практичні заняття, 80 годин самостійної роботи.

Підсумкові контрольні заходи проводяться у формі екзамену.

**ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»
ТА ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ (ГОДИН)**

Вид навчальної діяльності студента	Модуль (розділ, блок змістових модулів)		Обсяг годин для окремих видів навчальних занять і самостійної роботи				
	Назва	п/п	Назва	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7	
Навчальна діяльність під час навчальних занять	1.	Змістовий модуль 1		5	5	26	36
	1.1.	Бухгалтерський облік, його сутність, види та завдання.		1	1	8	10
	1.2.	Предмет і метод бухгалтерського обліку		1	1	8	10
	1.3.	Бухгалтерський баланс		3	3	10	16
	2.	Змістовий модуль 2		7	7	30	44
	2.1.	Система рахунків бухгалтерського обліку і подвійний запис		3	3	10	16
	2.2.	Оцінювання та калькулювання		2	2	10	14
	2.3.	Первинне спостереження, документація та інвентаризація		2	2	10	14
	3.	Змістовий модуль 3		8	8	24	40
	3.1.	Форми бухгалтерського обліку		2	2	6	10
	3.2.	Облік господарських процесів		3	3	8	14
	3.3.	Бухгалтерська фінансова звітність підприємства		3	3	10	16
	Всього годин за модулями			20	20	80	120
		4.	Форма підсумкового контрольного заходу		Екзамен		
Всього годин з навчальної дисципліни			20	20	80	121	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Завдання 1.1.

До схеми (рис. 1.1) внести та розташувати у логічній послідовності необхідні складові (узагальнення, вимірювання, накопичення, виявлення, передавання, зберігання, реєстрації), за допомогою яких бухгалтерський облік можна визначити як процес.

Рис. 1.1 – Складові визначення бухгалтерського обліку як процесу

Завдання 1.2.

Визначити, до яких із видів господарського обліку (оперативного, статистичного або бухгалтерського) слід відносити такі події:

- одержання від постачальника матеріалів;
- контроль за виконанням договорів поставки;
- чисельність робітників підприємства;
- вихід працівників на роботу;
- визначення рівня продуктивності праці на підприємстві;
- обсяги кредитів, які були надані підприємству банком;
- визначення розміру прибутку за звітний період;
- контроль за обсягами реалізованої продукції за один день.

Завдання 1.2.

Встановити, які види вимірників застосовує підприємство «Агро Люкс» у своїй господарській діяльності:

- короткострокова позика банку – 5 000 грн,
- грошові кошти в касі – 200 грн;
- витрати на ремонт будівлі цеху – 10 людино-днів;
- фарба біла для фарбування стін – 20 л;
- цвяхи – 7 кг;
- відпрацьований робітниками час – 60 людино-годин;
- станки токарні – 10 шт.;
- паливо – 100 грн;
- паливо – 200 л;
- столи канцелярські – 15 шт.;
- матеріали – 7 000 грн,
- деревина – 80 м³.

Завдання 1.3.

Визначити, які з перелічених користувачів інформації про діяльність підприємства «Агро Люкс» належать до зовнішніх, а які – до внутрішніх:

- постачальники сировини та матеріалів;
- робітники допоміжного виробництва;
- керівники структурних підрозділів підприємства;
- Державна фіскальна служба України;
- господарський суд;
- керівництво підприємства;
- внутрішні аудитори;
- покупці й замовники продукції базового підприємства;
- банківські менеджери;
- інвестори, які цікавляться діяльністю підприємства;
- керівники структурних підрозділів підприємства;
- Державна служба статистики України;
- робітники основного виробництва.

Далі згрупуйте зовнішніх користувачів за такими ознаками, табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Зовнішні користувачі інформації про діяльність підприємства «Агро Люкс»

Користувачі		
1. З прямим фінансовим інтересом	2. З непрямым фінансовим інтересом	3. Без фінансового інтересу
.....

Тести

1. Традиційно в Україні господарський облік поділяють на:

- а) фінансовий, податковий, управлінський;
- б) оперативний, статистичний, бухгалтерський;
- в) бухгалтерський, виробничий, управлінський;
- г) немає правильної відповіді.

2. Бухгалтерський облік є складовою більш широкого поняття, як:

- а) податковий облік;
- б) фінансовий облік;
- в) господарський облік;
- г) немає правильної відповіді.

3. Облік, який надає інформацію про кількісну характеристику якісно визначених масових явищ і процесів у визначених умовах часу і простору, називається:

- а) аналітичним;
- б) зведеним;
- в) статистичним;
- г) немає правильної відповіді.

4. Упорядкована і регламентована система збирання, вимірювання, обробки та передачі інформації про господарюючий суб'єкт користувачам для прийняття управлінських рішень – це:

- а) одне з відомих визначень бухгалтерського обліку;
- б) визначення бухгалтерського обліку, наведене в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- в) визначення завдання курсу «Бухгалтерський облік»;
- г) немає правильної відповіді.

5. У бухгалтерському обліку використовують такі вимірники:

- а) грошові;
- б) натуральні;
- в) трудові;
- г) усі зазначені вище.

6. Натуральні вимірники використовуються для:

- а) аналітичного (кількісного) обліку матеріальних цінностей;
- б) розрахунку погодинної заробітної плати;
- в) складання фінансової звітності;
- г) немає правильної відповіді.

7. З наведених нижче тверджень правильне є:

- а) у бухгалтерському обліку використовується виключно грошовий вимірник;
- б) грошовий вимірник у бухгалтерському обліку використовується поряд із натуральними;
- в) трудові вимірники в сучасному бухгалтерському обліку не застосовуються;
- г) за допомогою грошового вимірника узагальнюються всі господарські операції, що раніше обліковувались у натуральних і трудових вимірниках.

8. Особливостями бухгалтерського обліку є те, що він:

- а) суворо документальний;
- б) вартісний;
- в) суцільний, безперервний;
- г) усі перелічені.

9. Виключно документальне спостереження за фактами господарської діяльності використовують у:

- а) бухгалтерському обліку;
- б) статистичному обліку;
- в) оперативному обліку;
- г) в усіх наведених.

10. За характером і змістом бухгалтерський облік поділяють на:

- а) аналітичний та синтетичний;
- б) зведений та пооб'єктний;
- в) фінансовий, податковий, управлінський;
- г) оперативний та статистичний.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Охарактеризувати види обліку.
2. У чому полягає сутність та необхідність господарського обліку?
3. Які види господарського обліку здійснюються на підприємствах України?
4. Які завдання бухгалтерського обліку?
5. Що собою являє оперативний облік?
6. Розкрийте зміст статистичного обліку.
7. Дайте визначення бухгалтерського обліку та сформулюйте його особливості порівняно з оперативним і статистичним.
8. Охарактеризуйте натуральні, трудові та грошові вимірники, що застосовуються в обліку.
9. Хто здійснює методологічне керівництво бухгалтерським обліком в Україні?
10. Охарактеризуйте сутність інформаційної, контрольної та аналітичної функцій бухгалтерського обліку.

11. Назвіть користувачів облікової інформації.
12. Що є методологічною та теоретичною основою бухгалтерського обліку?

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Історія виникнення бухгалтерського обліку.
2. Загальна характеристика господарського обліку, його сутність та види.
3. Завдання бухгалтерського обліку, відповідно до вимог, які висуваються перед обліком в умовах ринкових відносин.
4. Облікові вимірники в бухгалтерському обліку.
5. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Завдання 2.1.

Які з перелічених статей належать до активу, а які до пасиву?

Зареєстрований (пайовий) капітал, запаси, короткострокові кредити банків, грошові кошти, будівлі, споруди, резервний капітал.

Завдання 2.2.

Використовуючи дані табл. 2.1, згрупувати за допомогою табл. 2.2 ресурси (господарські засоби) підприємства «Агро Люкс» за такими класифікаційними групами: основні засоби, матеріально-сировинні ресурси, готова продукція, грошові кошти в касі, грошові кошти на рахунках у банку, засоби в розрахунках (розрахунки з підзвітними особами та розрахунки з іншими юридичними та фізичними особами).

Таблиця 2.1

Склад ресурсів (господарських засобів) підприємства «Агро Люкс» станом на 1 лютого 20__ року

Вид ресурсу підприємства	Сума, грн		
	1 варіант	2 варіант	3 варіант
1	2	3	4
Товарно-матеріальні цінності на складі	85 400	78 300	84 600
Вантажні автомобілі	125 700	160 000	149 320
Будівля адміністративного корпусу	618 000	520 000	632 000
Готівка в касі підприємства	8 540	9 200	7 150
Готова продукція на складі	54 000	62 000	75 000
Будівельні матеріали на складі	18 700	12 500	9 400
Медикаменти у ветлікаря	1420	11 890	11 800
Мінеральні добрива на складі	5 000	7 000	720
Поточний рахунок у банку (у національній валюті)	50 000	70 000	60 000

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4
Заборгованість завідуючого складом Василенка А.К. за авансом, виданим йому на господарські витрати	600	400	500
Персональні комп'ютери у локальній мережі бухгалтерської служби підприємства	60 000	74 000	68 000
Заборгованість покупця за реалізовану продукцію	18 000	10 000	20 000
Заборгованість робітника Таурова С.О. за позику, що була надана йому базовим підприємством для будівництва житла	16 400	14 000	10 520
Програмне операційне забезпечення для персональної комп'ютерної техніки	3 800	3 800	3 800
Заборгованість директора базового підприємства Бойко М.О. за авансом, виданим йому на службове відрядження	450	470	480
Столи, шафи офісні, стільці в бухгалтерії підприємства	35 000	34 000	36 000
Станки токарні в автомайстерні підприємства	17 000	15 000	16500

Таблиця 2.2

**Групування ресурсів підприємства «Агро Люкс»
на 1 лютого 20__ року, грн**

Групи ресурсів	Розрахунок складання між собою сум окремих видів ресурсів, за групами, до яких вони належать	Загальна сума ресурсів
1	2	3
Основні засоби		
Матеріально-сировинні ресурси		
Готова продукція		
Грошові кошти		
Засоби в розрахунках		
Разом		

Тести

1. Метод бухгалтерського обліку – це:

- а) спосіб організації практичного і теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями відповідного об'єкта;

- б) сукупність способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет бухгалтерського обліку та відображається в обліку фінансова-господарська діяльність суб'єктів господарювання;
- в) спосіб, за допомогою якого фіксується фінансова-господарська діяльність суб'єктів підприємництва;
- г) спосіб дослідження бухгалтерського обліку.

2. Методологія бухгалтерського обліку – це:

- а) вчення про методи, за допомогою яких пізнають об'єкт дослідження;
- б) вчення про методи, за допомогою яких пізнають предмет бухгалтерського обліку;
- в) специфічні прийоми ведення бухгалтерського обліку; г) усі відповіді правильні.

3. Теоретичною основою бухгалтерського обліку є:

- а) політична економія, мікро- та макроекономіка, історія економічної думки;
- б) соціологія, етика, психологія;
- в) економічна теорія;
- г) усі відповіді правильні.

4. Загальнонаукові методи:

- а) діалектичний;
- б) історичний;
- в) системний;
- г) всі відповіді правильні.

5. Загальнонаукові методичні прийоми:

- а) аналіз, синтез, спостереження;
- б) дедукція, індукція, аналогія;
- в) конкретизація, абстрагування, інвентаризація;
- г) документування, модулювання, інвентаризація.

6. Аналіз – це:

- а) прийом дослідження, який передбачає вивчення предмета розчленуванням його на складові;
- б) прийом дослідження, який передбачає вивчення предмета в цілісності, єдності та взаємозв'язку його частин;
- в) прийом, за допомогою якого предмет пізнають на основі його подібності з іншими;
- г) усі відповіді правильні.

7. Індукція – це:

- а) прийом дослідження, за яким загальний висновок про ознаки множини елементів об'єкта роблять на основі вивчення не всіх ознак, а лише частини елементів цієї множини, тобто узагальнення висновків від окремого до загального;
- б) прийом, за яким спочатку досліджують об'єкт в цілому, а вже потім його складових, тому висновки конкретизують від загального до окремого;
- в) прийом вивчення об'єкта в цілісності, єдності та взаємозв'язку його частин;
- г) не має правильної відповіді.

8. Специфічні (конкретно-емпіричні) методичні прийоми бухгалтерського обліку:

- а) документування;
- б) двоїсті;
- в) спостереження (органолептичні);
- г) всі відповіді правильні.

9. Сутність прийому документування полягає у:

- а) перевірці фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів за допомогою перерахування, зважування та вимірювання;
- б) суцільної безперервної документальної фіксації господарських операцій, які здійснюються суб'єктом підприємства;
- в) узагальненні фінансових показників на певну дату для підбиття підсумку фінансово-господарської діяльності;
- г) не має правильної відповіді.

10. Не належить до елементів методу бухгалтерського обліку методичний прийом:

- а) оцінка;
- б) калькуляція;
- в) дисконтування;
- г) подвійний запис.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
2. Об'єкти бухгалтерського обліку.
3. У чому полягає сутність методу бухгалтерського обліку?
4. У чому полягає сутність поняття «Методологія»?
5. Охарактеризувати складові методології (загальну та конкретну методологію).
6. Що є теоретичною основою бухгалтерського обліку?
7. У чому полягає значення загальнонаукових методів бухгалтерського обліку?

8. Приведіть загальну характеристику загальнонаукових методів бухгалтерського обліку.
9. Приведіть класифікацію специфічних облікових прийомів (методів) бухгалтерського обліку.
10. Наведіть загальну характеристику елементів методу бухгалтерського обліку.
11. Аргументуйте взаємозв'язок між об'єктами і методичними прийомами бухгалтерського обліку.
12. Дайте визначення кожного елемента методу бухгалтерського обліку.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Шляхи розвитку методу бухгалтерського обліку.
2. Перспективи та проблеми розвитку техніки прийомів бухгалтерського обліку в умовах використання комп'ютерної техніки.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Завдання 3.1.

Скласти баланс підприємства «Агро Люкс» за наведеними в табл. 3.1 даними (у грн).

Таблиця 3.1

Дані для складання Балансу підприємства «Агро Люкс» станом на 31 грудня 20__ року, грн

Дані про підприємство	Варіант				
	1	2	3	4	5
1. Виробничі запаси	24 020,0	4 083,4	10809,0	6 485,4	4 804,0
2. Прибуток	5 070,0	861,9	2281,5	1 368,9	1 014,1
3. Розрахунки з підзвітними особами	195,0	33,15	87,75	52,65	39,0
4. Розрахунки з оплати праці	4 810,0	817,7	2164,5	1 298,7	962,0
5. Поточний рахунок	12 350,0	2 099,5	5557,5	3 334,5	2 470,0
6. Розрахунки кредиторам	351,0	59,67	157,95	94,77	70,1
7. Розрахунки дебіторам	17 000,0	2 890,0	7 650,0	4 590,0	3 400,0
8. Зареєстрований капітал	175 500,0	29 835,0	78 975,0	47 385,0	35 100,0
9. Основні засоби	130 446,0	22 175,82	58 700,7	35220,42	26 089,2
10. Витрати майбутніх періодів	1 200,0	104,0	540,0	324,0	200,0
11. Готівка	520,0	188,4	234,0	140,4	144,0

Завдання 3.2.

Підприємство «Агро Люкс» спеціалізується на виробництві сільськогосподарської продукції. Воно є резидентом України. Підприємство є прибутковим. На кінець звітної місяця головний бухгалтер заповнив Головну книгу підприємства, виписка з якої наведена в табл. 3.2.

Необхідно:

- класифікувати об'єкти бухгалтерського обліку за складом, розміщенням
- та джерелами їх утворення;
- визначити суму зареєстрованого капіталу;
- скласти баланс підприємства на кінець звітної періоду;
- розрахувати підсумки за кожним розділом та валюту балансу.

Таблиця 3.2

Об'єкти бухгалтерського обліку

№ пор.	Активи і пасиви	Сума, грн
1	Неоплачений капітал	112 000
2	Паливо	17 340
3	Транспортні засоби	135 200
4	Векселі одержані	12 200
5	Прибуток	18 600
6	Довгострокова позика банку	124 000
7	Заборгованість постачальникам	132 740
8	Зареєстрований капітал	?
9	Заборгованість з оплати праці	11 890
10	Будівлі та споруди	218 300
11	Векселі видані	6 100
12	Грошові кошти	26 400
13	Заборгованість покупців	11 700
14	Виробничі запаси	20 700
15	Заборгованість підзвітних осіб	1690
16	Доходи майбутніх періодів	121 000

Завдання 3.2.

На підприємстві «Агро Люкс» протягом звітної періоду було здійснено низку господарських операцій.

У табл. 3.3 наведено господарські операції та їх вплив на Баланс підприємства.

Необхідно перевірити, чи правильно відображено вплив господарських операцій на Баланс підприємства «Агро Люкс».

Господарські операції підприємства «Агро Люкс»

№ пор.	Зміст господарської операції	Вплив на	
		активи	пасиви
1	Отримано сировину для виготовлення продукції від постачальників – резидентів України	+	+
2	Видано простий вексель у погашення заборгованості постачальникам	+	-
3	Готова продукція передана з цеху на склад	+ -	
4	Грошові кошти з каси підприємства здано на поточний рахунок у банку	+ -	
5	Видана заробітна плата робітникам підприємства		+ -
6	Отримана орендна плата за наступні 3 місяці	+	+
7	Отримано офісні меблі від виробника	+	-
8	Видано грошові кошти з каси підприємства під звіт головному бухгалтеру на придбання бланків	+ -	
9	Утримано із заробітної плати єдиний соціальний внесок	-	-
10	Сплачено з поточного рахунку в банку за підписку на періодичні видання на наступний квартал		+ -
11	Перераховано в бюджет податки та збори	-	-
12	Відпущено сировину зі складу для виробництва продукції підприємства	+ -	

Тести

1. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:

- а) активів, господарських засобів, витрат;
- б) доходів і витрат, зобов'язань;
- в) активів, капіталу та зобов'язань;
- г) джерел господарських засобів, витрат, доходів.

2. Баланс відображає інформацію:

- а) станом на певну дату;
- б) за певний період;
- в) станом на певну дату і за період;
- г) немає правильної відповіді.

3. Частина балансу, в якій відображають господарські засоби, називається:

- а) розділом пасиву балансу;
- б) статтею зобов'язань;
- в) активом;
- г) пасивом.

4. Елемент балансу, який відповідає критеріям, установленим П(С)БО, називається:

- а) розділом;
- б) активом;
- в) статтею;
- г) пасивом.

5. Метою складання балансу є:

- а) надання інформації про фінансові результати;
- б) надання інформації про фінансовий стан;
- в) надання інформації про зміни у фінансовому стані підприємства за період;
- г) надання інформації про всі наведені вище аспекти.

6. Форма побудови балансу є традиційною для України:

- а) горизонтальна;
- б) вертикальна;
- в) змішана;
- г) жодна з перелічених.

7. Найбільш ліквідними активами є:

- а) виробничі запаси;
- б) товари;
- в) нематеріальні активи;
- г) еквіваленти грошових коштів.

8. Форма балансу в Україні:

- а) визначається підприємством самостійно;
- б) є уніфікованою формою звітності;
- в) різна для кожного виду діяльності;
- г) залежить від форми власності підприємства, що його складає.

9. Відповідно до Положень бухгалтерського обліку, необоротні активи – це:

- а) активи, призначені для використання у процесі виробництва;
- б) активи, призначені для використання протягом періоду, що перевищує 12 місяців;
- в) усі активи, що не є оборотними;
- г) активи призначені для продажу.

10. Зобов'язання, величина яких на дату балансу може бути визначена лише шляхом попередніх оцінок, відображається у складі:

- а) забезпечень наступних витрат та платежів;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;

г) не відображається в балансі.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Охарактеризуйте бухгалтерський баланс як метод бухгалтерського обліку.
2. Яка інформація відображається в бухгалтерському балансі для його користувача?
3. Що становить бухгалтерський баланс за формою та економічним змістом?
4. Скільки розділів і які містить бухгалтерський баланс як форма фінансової звітності?
5. Який вимірник застосовується при складанні бухгалтерського балансу?
6. Яким положенням (стандартом) бухгалтерського обліку визначені форма, зміст і загальні вимоги до розкриття в примітках до фінансової звітності статей балансу підприємства?
8. Сформулюйте головне балансове рівняння.
9. Як називаються сторони бухгалтерського балансу?
10. Якою умовою підтверджується правильність складання балансу?
11. Яку аналітичну інформацію несе бухгалтерський баланс і яка його роль в управлінні підприємством?
12. Що відображається в активі балансу і яка його структура?
13. Що відображається в пасиві балансу і яка його структура?
14. Що таке валюта балансу?
15. За яким принципом розташовані об'єкти бухгалтерського обліку в активі й пасиві балансу?
16. Дати визначення терміна «господарська операція».
17. Які господарські операції відносяться до першого типу?
18. Що змінюють у балансі господарські операції другого типу?
19. Що змінюють у балансі господарські операції третього типу?
20. Які господарські операції відносяться до четвертого типу?
21. Що знаходиться в основі чотирьох типів балансових змін?
22. Які типи змін не впливають на валюту балансу?
23. Які типи змін впливають на валюту балансу?
24. У чому полягає зміст розділу «власний капітал»?
25. У чому полягає зміст розділів «Необоротні активи» та «Оборотні активи»?

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Поняття про бухгалтерський баланс підприємства, його структура, зміст та порядок складання.
2. Актив і пасив балансу.
3. Групування статей балансу.
4. Господарські операції та їх вплив на статті активу й пасиву балансу.
5. Бухгалтерський баланс як метод бухгалтерського обліку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 4. Система рахунків бухгалтерського обліку і подвійний запис

Завдання 4.1.

1. Надати характеристику за *структурою* та *призначенням* таким рахункам, як: основні засоби; поточний рахунок; сировина і матеріали; каса; зареєстрований капітал; розрахунки з різними дебіторами; готова продукція; нерозподілений прибуток; паливо; розрахунки за виплатами працівникам; активи на відповідальному зберіганні; незавершене виробництво; товари; короткострокові позики; бланки суворого обліку.

2. Охарактеризувати перелічені рахунки за економічним змістом.

3. Для виконання завдання рекомендуємо скористатися табл. 4.1, за такою формою:

Таблиця 4.1

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за структурою та призначенням

Основні	Регулюючі	Операційні	Фінансово-результатні	Забалансові
....

Завдання 4.2.

Визначити коди (шифри) наведених рахунків та пояснити, як розшифровуються коди рахунків (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Рахунки та їхні коди

Код рахунка	Назва рахунка	Код рахунка	Назва рахунка
1	2	1	2
	Знос основних засобів		Додатковий капітал
	Розрахунки за виплатами працівникам		Сировина й матеріали
	Готова продукція		Розрахунки за страхуванням
	Готівка		Основні засоби
	Рахунки в банках		Розрахунки з різними дебіторами
	Розрахунки з підзвітними особами		Зареєстрований (пайовий) капітал
	Виробництво		Короткострокові позики
	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		Резервний капітал

Завдання 4.3.

1) Відкрити рахунки по кожному з наведених в табл. 2.2 рахунків синтетичного обліку та вказати, де відбувається надходження коштів по них, а де – їх вибуття;

2) пояснити, до яких класів рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку належать рахунки бухгалтерського обліку: 201, 511, 80, 501, 92, 661, 651, 23, 131, 102, 154, 311, 301, 25, 40, 361, 631;

3) розібрати, для чого призначений кожний рахунок, що означають їх дебетові та кредитові обороти, які з перелічених рахунків не повинні мати залишків і чому так відбувається.

Завдання 4.4.

1) Відкрити перелічені синтетичні рахунки бухгалтерського обліку: 60, 95, 93, 70, 66, 65, 131, 10, 15, 30, 02, 43, 26, 13, 44, 46, 39, вказавши їхній код та назву;

2) Визначити, до якої класифікації рахунків вони належать, чому, як вони використовуються;

3) На вибір, відкрити декілька аналітичних рахунків та пояснити, для чого вони потрібні.

Тести

1. Господарські операції безпосередньо відображаються:

- а) на рахунках;
- б) в балансі;
- в) на рахунках і в балансі одночасно;
- г) у звіті про фінансові результати.

2. Спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємства і їх джерел та господарських процесів – це:

- а) баланс;
- б) подвійний запис;
- в) рахунки;
- г) інвентаризація.

3. Процес відкриття рахунка – це:

- а) запис початкового сальдо на підставі статей балансу;
- б) запис оборотів за дебетом і кредитом;
- в) надання рахунку назви;
- г) немає правильної відповіді.

4. Кожен рахунок обов'язково має містити:

- а) оборот;
- б) початкове сальдо;
- в) назву;
- г) кінцеве сальдо.

5. Наявність на певний момент часу засобів, коштів і джерел – це:

- а) оборот;
- б) залишок;
- в) сума;
- г) немає правильної відповіді.

6. Залежно від обліку активів чи джерел їх утворення бухгалтерські рахунки поділяють на:

- а) балансові й позабалансові;
- б) активні й пасивні;
- в) активні, пасивні й контрактивні;
- г) немає правильної відповіді.

7. За будовою активні і пасивні рахунки відрізняються:

- а) початковим сальдо;
- б) оборотами;
- в) назвами;
- г) сумами.

8. Сальдо в активних рахунках записується:

- а) у дебеті;
- б) у кредиті;
- в) як у дебеті, так і в кредиті;
- г) немає правильної відповіді.

9. Пасивні рахунки призначені для обліку:

- а) капіталу;
- б) дебіторської заборгованості;
- в) обліку майна;
- г) обліку основних засобів.

10. Активні рахунки призначені для обліку:

- а) заборгованості підприємства перед підзвітними особами;
- б) кредиторської заборгованості;
- в) дебіторської заборгованості;
- г) капіталу.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Дайте визначення поняття рахунків бухгалтерського обліку як елементу його
2. методу.
3. Яку будову мають рахунки бухгалтерського обліку?
4. Як поділяються рахунки по відношенню до балансу?

5. Яка схема записів господарських операцій на активних рахунках?
6. Яка схема записів господарських операцій на пасивних рахунках?
7. Дайте визначення поняття активно-пасивного рахунку. Яка схема записів
8. господарських операцій на активно-пасивних рахунках?
9. Як визначається кінцеве сальдо на активних і пасивних рахунках?
10. Для чого потрібні позабалансові рахунки?
11. Дайте визначення подвійного запису як елементу методу бухгалтерського
12. обліку.
13. Дайте визначення кореспонденції рахунків.
14. Дайте визначення понять «синтетичні» і «аналітичні рахунки», «субрахунки».
15. З якою метою на підприємстві організовується синтетичний і аналітичний облік?
16. Яке призначення синтетичного і аналітичного обліку?
17. Дайте характеристику синтетичних і аналітичних рахунків.
18. У чому полягає сутність шахового принципу побудови оборотних відомостей?
19. Розкрийте взаємозв'язок між балансом і рахунками.
20. Яке практичне значення має класифікація рахунків?
21. Що відображає класифікація рахунків за економічним змістом?
22. Як класифікують рахунки бухгалтерського обліку за структурою і призначенням?
23. Наведіть приклади рахунків: основних і регулюючих; контрарних; фінансово-результативних.
24. Що відображається на балансових рахунках?
25. Що таке План рахунків? За якою ознакою в ньому згруповано рахунки?

Теми рефератів для самостійної роботи

1. План рахунків бухгалтерського обліку.
2. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку (синтетичні, аналітичні, субрахунки; активні, пасивні, активно-пасивні).
3. Правило подвійного запису.
4. Сутність подвійного запису та його контролююче значення.
5. Кореспонденція рахунків.

Тема 5. Оцінювання та калькулювання

Завдання 5.1.

За даними таблиці 5.1 визначте собівартість продукції виробництва «А» і «В», а також частину загальноновиробничих витрат, які необхідно віднести на продукцію виробництва «А» і «В». За базу розподілення цих витрат необхідно взяти все прямі витрати, відрахувавши вартість матеріалів.

Умовні дані визначення собівартість продукції виробництва «А» і «В»

№ пор.	Види витрат	Сума, грн	
		продукція виробництва «А»	продукція виробництва «Б»
1	Оплата заробітної плати з відрахуванням на соціальне страхування	61450	72758
2	Вартість матеріалів	41345	53631
3	Знос основних засобів	13565	15475
4	Страхові платежі	11860	16460
5	Інші прямі витрати	2500	3650
6	Загальновиробничі витрати		
	Суми визначити		

За підзвітний період оприбутковано продукцію:

- Виробництва «А» - 25655 одиниць;
- Виробництва «В» - 318855 одиниць.

Загальновиробничі витрати становили 15748 грн.

Зокрема, справедлива вартість оприбуткованої продукції виробництва «А» становила 158475 грн, продукції виробництва «В» - 184744 грн.

Тести**1. Оцінка господарських активів – це:**

- а) спосіб вираження господарських активів у грошовому вимірнику;
- б) підрахунок витрат на придбання активів;
- в) правильна відповідь відсутня;
- г) немає правильної відповіді.

2. В основу правильності оцінки господарських активів покладено принципи:

- а) реальності;
- б) єдності;
- в) достовірності;
- г) немає правильної відповіді.

3. Калькуляція – це:

- а) спосіб визначення собівартості в грошовій оцінці певних об'єктів;
- б) накопичення витрат;
- в) контроль над витратами;
- г) усі відповіді вірні.

4. Пріоритетною оцінкою господарських активів є:

- а) поточна вартість;
- б) реалізаційна вартість;
- в) справедлива собівартість;
- г) усі відповіді вірні.

5. Об'єктами калькуляції є:

- а) озима пшениця;
- б) цукровий буряк;
- в) овочеві культури;
- г) зерно від урожаю поточного року.

6. Одиницями калькуляції є:

- а) тонна, центнер, гектар, тонно/кілометр, робочий день;
- б) квадратний кілометр;
- в) правильні відповіді а) та б);
- г) немає правильної відповіді.

7. Як оцінюється побічна продукція при калькуляції собівартості продукції:

- а) за фактичними витратами її заготівлі;
- б) за фіксованою вартістю;
- в) планово-нормативними витратами;
- г) усі відповіді вірні.

8. Які ви знаєте методи калькуляції:

- а) комплексний, лінійний;
- б) прямого визначення, замовний, за окремими технологічними процесами;
- в) не існує методів калькуляції;
- г) немає правильної відповіді.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Що являє собою оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку?
2. Перелічіть основні елементи оцінки.
3. Які принципи покладено в основу оцінки?
4. Які методи оцінювання вибуття запасів використовуються в обліку?
5. Визначте сутність калькулювання як елемента методу бухгалтерського обліку.
6. Перелічіть основні ознаки класифікації витрат та відповідні види витрат.
7. Які об'єкти обліку витрат виробництва вам відомі?
8. Що таке калькуляція?
9. Які існують види калькуляції?
10. У чому полягає метод калькулювання собівартості продукції?

11. Охарактеризуйте особливості практичного застосування основних методів калькулювання собівартості продукції.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Об'єктивна необхідність використання різних принципів оцінки господарських активів (засобів).
2. Суть калькуляції, об'єкти обліку витрат і об'єкти калькуляції.
3. Зміст і послідовність калькуляції собівартості продукції і послуг.
4. Характеристика методів і способів калькуляції.

Тема 6. Первинне спостереження, документація та інвентаризація

Завдання 6.1.

Відомі наступні стадії документообігу бухгалтерських документів на підприємстві: обробка документів; виписка документів; прийом документів; здача документів до архіву; перевірка правильності складання документів; відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, що були оформлені документально.

За допомогою рис. 6.1 представити у схематичному вигляді послідовність стадій документообігу підприємства «Агро Люкс».

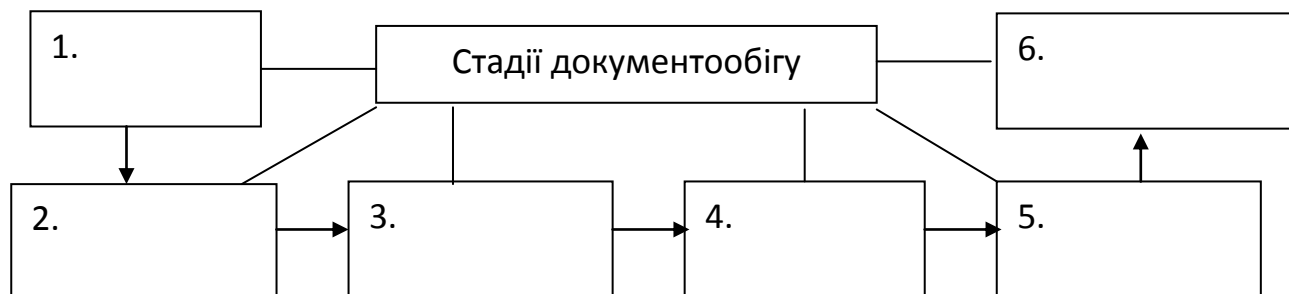

Рис. 6.1 – Стадії документообігу на підприємстві «Агро Люкс»

Завдання 6.2.

Працівник служби постачання матеріальних ресурсів підприємства «Агро Люкс» Ващенко Олександр Петрович був відправлений у службове відрядження до м. Полтава, на підприємство «Луга», для укладання договору про поставку комплектуючих виробів. Про службове відрядження Ващенко О.П. 11 березня 20__ р. був складений та підписаний керівником підприємства «Агро Люкс» відповідний наказ. Касир цього підприємства Сидоренко Валентина Йосиповна 12 березня 20__ р. видала Ващенко О.П. з каси суму 650 грн 00 коп. на відрядження.

Документ, на підставі якого Ващенко О.П. отримав гроші з каси: паспорт серії ММ, № 325578, виданий 25.07.2000 р. ЦВМ Київського РВХМУ УМВС України в Харківській обл.

Заповнити видатковий касовий ордер № 81 на видачу коштів під звіт (на відрядження) у сумі 650 грн.

Завдання 6.3.

16 березня 20__ р. працівник Ващенко О.П. повернувся з відрядження (див. вправу 4.2). Відповідно до діючого законодавства у триденний строк після повернення з відрядження працівник повинен скласти та здати в бухгалтерію підприємства авансовий звіт про використання наданих йому коштів. Авансовий звіт – на суму 581 грн. 55 коп. Ващенко О.П. склав і здав до бухгалтерії 17 березня 20__ р.

Скласти прибутковий касовий ордер за № 67 від 17.03.20__ р., на підставі якого працівник служби постачання підприємства «Агро Люкс» Ващенко О.П. повернув до каси підприємства залишок коштів, які не могли бути витрачені ним під час відрядження.

Завдання 6.4.

Скласти наказ на проведення інвентаризації (склад комісії, період проведення та інші необхідні дані визначити студентом самостійно).

Заповнити інвентаризаційний опис та звіральну відомість за наявними матеріальними цінностями (дані для заповнення визначити студентом самостійно).

Скласти акт проведення інвентаризації каси підприємства «Агро Люкс», якщо за наявними ПК01-8 сума надходжень за 03 лютого 20__ р. становить 3500 грн, за наявними ВКО1-6 сума видатків, відповідно – 2500 грн Залишок ліміту на початок дня – 200 грн, (встановлений ліміт залишку на кінець дня на підприємстві – 5000 грн). Решту реквізитів заповнити самостійно.

Завдання 6.5.

10 лютого 20__ р. касир підприємства «Агро Люкс» Жукова Лариса Максимівна подала заяву про звільнення у зв'язку з переходом на іншу роботу. Відповідно до діючого законодавства України керівник підприємства Руденко В.В. видав наказ від 12.02.20__ р. за № 36 «Про проведення інвентаризації коштів у касі». Інвентаризація призначена на день приймання-передачі справ – на 20 лютого 20__ р. До складу комісії призначені: головний бухгалтер підприємства Лісова Л.О. та бухгалтер Світ К.О.

При здійсненні інвентаризації у встановлений термін було виявлено, що у касі сума готівки склала 2 356 грн. 00 коп. Також у касі на зберіганні знаходились цінні папери на суму 1 820 грн. За обліковими даними загальна вартість коштів та їх еквівалентів по касі повинна складати 4 172 грн. При перевірці касових ордерів встановлено: останній прибутковий касовий ордер має № 2, останній видатковий касовий ордер – № 28.

Використовуючи наведені дані, скласти Акт інвентаризації коштів (за № 4), що знаходились у касі підприємства на дату проведення інвентаризації. Обґрунтувати причину лишків або нестач, якщо вони мають місце.

Тести

1. Який з елементів методу бухгалтерського обліку використовують для фіксації господарських фактів?

- а) калькуляцію;
- б) документування;
- в) баланс;
- г) рахунки бухгалтерського обліку.

2. Що Ви розумієте під документацією в бухгалтерському обліку?

- а) це вартісне вимірювання об'єктів обліку;
- б) це спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
- в) це письмове свідоцтво певної форми і змісту про здійснення господарської операції або право на її здійснення;
- г) це процес формування господарських операцій бухгалтерськими документами.

3. Який з перелічених методичних прийомів не належать до елементів методу бухгалтерського обліку?

- а) інвентаризація;
- б) документування;
- в) дисконтування;
- г) оцінка.

4. За призначенням документи поділяються на:

- а) первинні й зведені;
- б) розпорядчі й виконавчі;
- в) внутрішні й зовнішні;
- г) аналітичні та синтетичні.

5. Які з перелічених реквізитів документів є обов'язкові:

- а) назва підприємства;
- б) назва документа;
- в) номер поточного рахунку підприємства;
- г) ідентифікаційний номер.

6. Документ, що видається банком підприємству і відображає рух грошових коштів на поточному рахунку, називається:

- а) грошовий чек;
- б) виписка банку;
- в) платіжне доручення;

г) рахунок-фактура.

7. Що Ви розумієте під інвентаризацією в бухгалтерському обліку?

- а) це спосіб виявлення фактичної наявності та стану майна підприємства на певну дату;
- б) це вартісне вимірювання об'єктів обліку;
- в) це спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку;
- г) це письмове свідцтво певної форми і змісту про здійснення господарської операції або право на її здійснення.

8. За допомогою якого з елементів методу бухгалтерського обліку виявляють неоприбутковані цінності, розкрадання, нестачу тощо?

- а) документування;
- б) оцінки;
- в) інвентаризації;
- г) балансу.

9. Які інвентаризації проводяться у чітко встановлені строки за розробленим планом:

- а) періодичні;
- б) повні;
- в) планові;
- г) ініціативні.

10. Організаційна стадія інвентаризації включає:

- а) вибір об'єктів інвентаризації, створення комісії;
- б) огляд місця зберігання цінностей, перевірка стану і наявності об'єктів інвентаризації;
- в) складання інвентаризаційних описів;
- г) підготовка пропозицій і висновків інвентаризаційної комісії.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Дайте визначення терміну «документ».
2. Яка мета складання документа бухгалтерського обліку?
3. Охарактеризуйте документацію як елемент методу бухгалтерського обліку.
4. Що таке реквізит документа?
5. Назвати загальні реквізити для всіх документів.
6. Які пред'являються вимоги до оформлення паперових документів?
7. Які документи є внутрішніми? Наведіть приклади.
8. Які документи є зовнішніми? Наведіть приклади.
9. Що є підставою для відображення в обліку господарських операцій?
10. Дайте визначення терміну «облікові реєстри».
11. Особливості документування на підприємствах сільського господарства.

12. Документальне оформлення руху сировини і товарів у коморах.
13. Документування руху сировини на виробництві.
14. Документування надходження сировини на виробництво.
15. Інвентаризація, її значення.
16. Види інвентаризації.
17. Необхідність проведення інвентаризації.
18. Який порядок проведення і оформлення інвентаризації?
19. Порядок відображення в обліку результатів інвентаризації?
20. Як визначити розмір відшкодувань завданих збитків підприємству?

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Первинні документи як основа бухгалтерського обліку.
2. Класифікація документів.
3. Основні вимоги до оформлення первинних документів.
4. Документація як спосіб первинного спостереження у бухгалтерському обліку.
5. Способи виправлення помилок у бухгалтерських документах.
6. Інвентаризація та її роль у бухгалтерському обліку.
7. Види інвентаризації (часткова, повна, перманентна, планова, позапланова).
8. Процедура проведення інвентаризації.
9. Інвентаризація – порядок проведення та оформлення її результатів у бухгалтерському обліку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 7. Форми бухгалтерського обліку

Завдання 7.1.

Розглянути історичний аспект розвитку та особливості організації форм обліку:

- меморіально-ордерна;
- Журнал-Головна;
- журнально-ордерна;
- автоматизована.

Завдання 7.2.

Зробити порівняльний аналіз форм бухгалтерського обліку.

Завдання 7.3.

Поділити реквізити на обов'язкові й необов'язкові: назва документа, форми; назва підприємства, від імені якого складено документ; дата і місце складання; номер поточного рахунку підприємства, від імені якого складено документ до відділення банку; форма власності підприємства; ідентифікаційний код підприємства; юридичн адрес підприємства; відтиск печатки; особистий підпис особи, яка брала участь у здійсненні господарської операції; посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції, правильність її оформлення; зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції.

Завдання 7.4.

Зробити записи у Головну книгу за журнально-ордерною формою обліку залишки на рахунках на 01 квітня 20__ р. по підприємству «Агро Люкс» за наведеними даними у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1

Залишки на рахунках підприємства «Агро Люкс» станом на 01.04. 20__ р.

Рахунок (субрахунок)	Назва рахунка (субрахунка)	Сума, грн
1	2	3
104	Машини та обладнання	317000,00
131	Знос основних засобів	20900,00
201	Сировина й матеріали	14500,00
203	Паливо	5800,00
207	Запасні частини	3877,00
26	Готова продукція	56400,00
301	Готівка в національній валюті	98,00
311	Поточні рахунки в національній валюті	87455,00

1	2	3
313	Інші рахунки в банку в національній валюті	3500,00
651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	2100,00
66	Розрахунки за виплатами працівникам	59770,00
372	Розрахунки з підзвітними особами: – дебет (Горобець О.В.) – кредит (Савченко Д.І.)	35,00 5,00
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	887500,00
43	Резервний капітал	2200

Тести

1. Під формою бухгалтерського обліку розуміють:

- а) сукупність реєстрів, які використовуються для ведення обліку;
- б) спосіб і техніка облікових записів;
- в) послідовність реєстрації інформації;
- г) всі відповіді правильні.

2. Перекручення інформації тільки в одному обліковому реєстрі називається:

- а) локальною помилкою;
- б) випадковою помилкою;
- в) транзитною помилкою;
- г) тимчасовою помилкою.

3. Як класифікуються реєстри за ознакою узагальнення в них інформації:

- а) синтетичні і хронологічні;
- б) аналітичні і синтетичні;
- в) систематичні і аналітичні;
- г) документальні.

4. Облікові реєстри зберігаються протягом:

- а) 1 року;
- б) 3 років;
- в) 5 років;
- г) 75 років.

5. У формі обліку Журнал-Головна відображається:

- а) хронологічний запис;
- б) синтетичний запис;
- в) хронологічний і синтетичний записи;

г) систематичний запис.

6. Основними обліковими регістрами журнально-ордерної форми є:

- а) журнали-ордери;
- б) головна книга;
- в) меморіальні ордери;
- г) реєстраційний журнал.

7. Журнали-ордери побудовані за:

- а) дебетовою ознакою;
- б) кредитовою ознакою;
- в) дебетово-кредитовою ознакою;
- г) всі відповіді правильні.

8. Яка форма бухгалтерського обліку є найбільш поширеною?

- а) журнал-Головна;
- б) меморіально-ордерна;
- в) журнально-ордерна;
- г) автоматизована.

9. Для відображення аналітичних даних за кожною номенклатурою обліку застосовуються:

- а) бухгалтерські книги;
- б) картки;
- в) журнали-ордери;
- г) накопичувальні відомості.

10. За допомогою якого способу неправильний запис закреслюють однією рисою так, щоб можна було прочитати закреслене, а зверху пишуть правильну суму або текст:

- а) "червоного сторно";
- б) додаткових записів;
- в) коректурного способу;
- г) немає правильної відповіді.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Дайте визначення поняття «облікові регістри».
2. Класифікація облікових регістрів.
3. Що розуміють під формою бухгалтерського обліку?
4. Назвіть форми бухгалтерського обліку, які застосовуються в Україні.
5. Хто несе відповідальність за правильність реєстрації інформації?
6. Дайте характеристику форми обліку Журнал-Головна.
7. Суть меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.

8. Назвіть принципи побудови меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
9. У яких регістрах організовується аналітичний та синтетичний облік при меморіально-ордерній формі бухгалтерського обліку.
10. Які переваги і недоліки меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
11. Які переваги використання журнально-ордерної форми?
12. Назвіть принципи побудови журналів-ордерів.
13. Особливості журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
14. Які переваги і недоліки журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку.
15. Організація спрощеної форми бухгалтерського обліку. Якими підприємствами вона може застосовуватися?
16. Назвіть регістри, які застосовуються при спрощеній формі бухгалтерського обліку.
17. Скільки журналів містить журнально-ордерна форма бухгалтерського обліку?
18. Суть автоматизованої форми бухгалтерського обліку.
19. Розкрийте роль автоматизації збирання й обробки облікової інформації.
20. Чи обґрунтовані вимоги до оформлення бухгалтерських документів в умовах автоматизації обліково-аналітичних робіт?
21. Перспективи розвитку облікових регістрів в умовах автоматизації форм бухгалтерського обліку.
22. Які програмні продукти використовуються для автоматизації бухгалтерського обліку в Україні?
23. Які форми бухгалтерського обліку доцільно застосовувати на великих підприємствах?
24. Теоретичні основи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
25. Організація бухгалтерської служби на підприємстві.
26. Облікова політика підприємства.
27. Організація зберігання документів

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Поняття про облікові регістри.
2. Види й форми облікових регістрів.
3. Облікові регістри бухгалтерського обліку та їх класифікація
4. Форми ведення бухгалтерського обліку та їх характеристика.
5. Основи організації бухгалтерського обліку на підприємствах.
6. Автоматизована форма обліку: переваги та недоліки.

Тема 8. Облік господарських процесів

Завдання 8.1.

З наведеного переліку витрат підприємства виберіть ті, що включаються до первісної вартості запасів:

- суми що сплачуються згідно з договором постачальнику(продавцю);
- проценти за користування позиками;
- адміністративні витрати звітного періоду;
- суми ввізного мита;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші подібні послуги, пов'язані з пошуком і придбанням запасів;
- понаднормові витрати і нестачі запасів, що виникли у процесі їхнього транспортування;
- затрати на заготівлю та вантажно-розвантажувальні роботи;
- витрати на збут.

Завдання 8.2.

Визначити дохід від ліквідації основних засобів, якщо:

- балансова вартість основних засобів – 45700 грн;
- нараховано знос (амортизація) – 44985 грн;
- оприбутковано при ліквідації основних засобів:
запасні частини – 1200 грн;
металобрухт – 756 грн
- нараховано заробітну плату за розробку основних засобів – 245 грн;
- нараховано суми на соціальні заходи – ? грн.

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 8.3.

За вихідними даними табл. 8.1 необхідно:

1.Визначити первісну вартість токарного верстату по металу, що надійшов від постачальника.

2.Скласти журнал реєстрацій господарських операцій з придбання та введення в експлуатацію об'єкта основних засобів (див. табл. 8.2).

Таблиця 8.1

Дані про надходження від постачальника токарного верстату по металу на підприємство «Агро Люкс» за звітний місяць 20__ р.

Дата	Витрати підприємства, що пов'язані з придбанням токарного верстату по металу	Сума, грн
01 звітного	Вартість об'єкту згідно договору (у т.ч. ПДВ)	33120,00
01 звітного	Витрати на транспортування об'єкту (у т.ч. ПДВ)	480,00
04 звітного	Витрати з монтажу обладнання: заробітна плата; нарахування на соціальні заходи (?%); паливно-мастильні матеріали	650,00 ? 90,00

Об'єкт введено в експлуатацію згідно акту приймання-передачі основних засобів №12 від 05 звітного 20__ р.

Таблиця 8.2

**Журнал реєстрації господарських операцій підприємство «Агро Люкс»
за звітний місяць 20__ р.**

№ пор.	Дата	Зміст господарських операцій	Д-т	К-т	Сума, грн

Завдання 8.4.

Визначити дохід від ліквідації основних засобів, якщо:

- балансова вартість основних засобів – 45700 грн;
- нараховано знос (амортизація) – 44985 грн;
- оприбутковано при ліквідації основних засобів:
 - запасні частини – 1200 грн;
 - металобрухт – 756 грн
- нараховано заробітну плату за розробку основних засобів – 245 грн;
- нараховано суми на соціальні заходи - ? грн.

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Тести

1. Процес постачання є сукупністю операцій з:

- а) виготовлення продукції в результаті використання природних ресурсів, сировини, матеріалів, енергії, трудових ресурсів тощо;
- б) забезпечення суб'єкта господарювання матеріальними та нематеріальними активами, необхідними для виробництва;
- в) реалізації зайвої сировини і матеріалів покупцям;
- г) всі відповіді правильні.

2. Не включаються до первісної вартості запасів:

- а) витрати на транспортування, навантаження і розвантаження;
- б) суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- в) суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші послуги, пов'язані з придбанням запасів;
- г) всі відповіді правильні.

3. До складу собівартості продукції не включаються такі витрати:

- а) адміністративні;
- б) загальновиробничі;
- в) інші прямі витрати;
- г) прямі виробничі.

4. Справедлива вартість активу – це:

- а) вартість придбання та доведення до стану, у якому актив придатний до використання;
- б) вартість, за якою може бути здійснений його обмін між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами;
- в) поточна ринкова вартість активу;
- г) теперішня вартість майбутніх надходжень від використання активу.

5. Запаси – це активи, які:

- а) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- б) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- в) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством;
- г) усі відповіді правильні.

6. До необоротних активів відносяться:

- а) кошти в касі і на розрахунковому рахунку;
- б) основні засоби;
- в) прибуток;
- г) витрати майбутніх періодів.

7. В якій статті відображають вартість виробленої продукції підприємства, яка готова до реалізації і зберігається на складі:

- а) товари;
- б) дебіторська заборгованість за товари (роботи, послуги);
- в) виробничі запаси;
- г) готова продукція.

8. До складу непрямих (загальновиробничих) витрат включаються:

- а) витрати на управління виробництвом;
- б) амортизація нематеріальних активів виробничого призначення;
- в) втрати від браку;
- г) витрати на ремонт необоротних активів виробничого призначення.

9. Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, але не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) складають:

- а) адміністративні витрати;
- б) витрати на збут;
- в) інші операційні витрати;
- г) усі відповіді правильні.

10. До адміністративних витрат відносяться:

- а) витрати на службові відрядження виробничого персоналу;
- б) загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- в) витрати на утримання основних засобів виробничого призначення;
- г) амортизація нематеріальних активів виробничого призначення.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Назвіть основні завдання бухгалтерського обліку щодо придбання матеріальних цінностей.
2. Дайте визначення запасам як об'єкта бухгалтерського обліку.
3. Які витрати включаються в первісну вартість запасів, придбаних за плату?
4. Яка вартість запасів використовується в якості первісної при внесенні її засновниками до статутного фонду, безплатному одержанні, придбанні у результаті обміну на подібні та неподібні запаси?
5. Які витрати не включаються до первісної вартості запасів?
6. Дайте визначення чистої вартості реалізації запасів та назвіть умову її використання в якості балансової.
7. Як відшкодовується різниця між первісною вартістю і чистою вартістю реалізації?
8. Дайте визначення облікової ціни запасів і назвіть причини її використання.
9. Назвіть методи визначення облікових цін, регламентовані П(С)БО № 9.
10. За яких умов використовується метод оцінки запасів за ідентифікованою собівартістю?
11. Як визначається середньозважена собівартість одиниці запасів?
12. У чому сутність методу ФІФО?
13. У чому сутність методу оцінки за нормативними затратами?
14. У якій сфері діяльності використовується метод оцінки за ціною продажу і в чому його сутність?
15. Які існують особливості ведення обліку транспортно-заготівельних витрат?
16. Назвіть види виробничих запасів, на яких рахунках ведеться їх облік?
17. Назвіть критерії визнання витрат у бухгалтерському обліку?

18. Які витрати підприємства не визнаються витратами у бухгалтерському обліку?
19. За якою структурою ведеться облік операційних витрат підприємства за функціями діяльності?
20. За якими елементами ведеться облік операційних витрат підприємства?
21. Розкрийте структуру витрат, що включаються у собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг).
22. Розкрийте структуру витрат, що включаються у виробничу собівартість продукції (робіт, послуг).
23. Дайте визначення змінних загальновиробничих витрат.
24. Дайте визначення постійних загальновиробничих витрат.
25. Назвіть показники, які використовуються в якості бази розподілу змінних і постійних виробничих витрат.
26. Дайте характеристику адміністративних витрат.
27. Дайте характеристику витрат на збут.
28. Дайте характеристику фінансових витрат.
29. Визначте поняття «Дохід» відповідно до вимог П(С)БО 15.
30. За яких умов визнається дохід від реалізації продукції в обліку?
31. За яких умов визнається дохід від реалізації робіт, послуг в обліку?
32. Які надходження від інших осіб не визнаються доходами?
33. Як визнається дохід при бартерному розрахунку неподібними та неподібними активами?
34. Наведіть класифікацію доходів у бухгалтерському обліку.
35. Охарактеризуйте дохід від операційної діяльності.
36. Охарактеризуйте дохід від основної діяльності.
37. Охарактеризуйте фінансові доходи.
38. Охарактеризуйте дохід від участі в капіталі.
39. Охарактеризуйте інші доходи.
40. У чому полягає сутність визначення доходу за справедливою вартістю?
41. За допомогою яких рахунків здійснюється облік процесу реалізації?
42. За допомогою яких рахунків узагальнюється інформація про фактичну собівартість реалізованої продукції?
43. Аргументуйте значення та роль обліку фінансових результатів.
44. За допомогою яких рахунків здійснюється облік фінансових результатів?
45. Наведіть та поясніть порядок обліку фінансових результатів та їх розподілу і списання.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Класифікація доходів у бухгалтерському обліку
2. Характеристика рахунків з обліку доходів підприємства
3. Оцінка запасів при їх вибутті за одним із методів сприяє достовірному відображенню вартості активів.
4. Шляхи вирішення проблеми визначення справедливої вартості запасів.
5. Сутність, класифікація та оцінка основних засобів.

6. Перспектива подальшого розвитку обліку процесу виробництва.
7. Оптимальне оцінювання доходу в бухгалтерському обліку.

Тема 9. Бухгалтерська фінансова звітність підприємства

Завдання 9.1.

Застосовуючи законодавчо-нормативні акти, що регламентують складання та подання звітності підприємства скласти структурно-логічну схему формування звітності підприємства, де відобразити сутність, мету, принципи, основні елементи механізму складання і подання форм фінансової, статистичної, звітності із загальнообов'язкового державного соціального страхування; види звітності і групи користувачів звітності підприємства та їхні інформаційні потреби; вказати напрями взаємозв'язків.

Завдання 9.2.

Надати порівняльну характеристику видів звітності за наведеними критеріями. Критерії порівняння фінансової, статистичної звітності та звітності із загальнообов'язкового державного соціального страхування наведено в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1

Порівняльна характеристика звітності підприємства

№ пор.	Критерій	Фінансова звітність	Статистична звітність	Звітність із загально-обов'язкового державного соціального страхування
1	Мета складання			
2	Об'єкти звітності			
3	Склад звітності			
4	Принципи формування			
5	Користувачі звітності			
6	Інформаційні потреби користувачів			
7	Періодичність подання			
8	Інформаційне забезпечення складання			
9	Правове забезпечення			
10	Відповідальність за недостовірність даних у звітності та несвоєчасне подання			

Завдання .3.

Складіть баланс підприємства «Агро Люкс» та проаналізуйте його фінансовий стан використовуючи залишки на рахунках підприємства станом на 31 грудня 20__ р. наведені у таблиці 9.2, а господарські операції – у таблиці 9.3.

Таблиця 9.2

Залишки на рахунках синтетичного обліку підприємства «Агро Люкс» станом на 31 грудня 20__ р.

№ пор.	Назва рахунка	Сума, тис. грн
1	Готівка в національній валюті	571
2	Поточні рахунки в національній валюті	57 300
3	Розрахунки з вітчизняними покупцями та замовниками	3 800
4	Товари на складі	2 154
5	Вилучені акції	4 500
6	Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками	10 725
7	Резерв сумнівних боргів	140
8	Розрахунки за виплатами працівникам	825
9	Основні засоби	58 575
10	Зареєстрований (пайовий) капітал	76 200
11	Емісійний дохід	11 300
12	Інший додатковий капітал	9 035
13	Дохід від реалізації товарів	44 100
14	Собівартість реалізованих товарів	21 200
15	Витрати на збут	11 925
16	Адміністративні витрати	2 800
17	Знос основних засобів	10 500
18	Розрахунки з податку на прибуток	2 453
19	Видатки з податку на прибуток від звичайної діяльності	2 453

Таблиця 9.3

Перелік господарських операцій підприємства «Агро Люкс» станом на 31 грудня 20__ р.

№ пор.	Зміст операції	Сума, тис. грн
1	2	3
1	Реалізовано товари	54 600
2	Придбано товари	12 200
3	Нараховано адміністративні витрати	3 200
4	Нараховано витрати на збут	18 240
5	Повторно випущено в обіг вилучені акції	4 500
6	Створено резерв сумнівних боргів	200
7	Нараховано амортизацію на основні засоби	500

1	2	3
8	Проведено інвентаризацію товарних запасів і виявлено розмір їх собівартості	854
9	Нараховано дивіденди на випущені акції	2 000
10	Здійснено операції з постачальниками та збільшено кредиторську заборгованість	2 250
11	Здійснено операції з покупцями та замовниками	1 260

Тести

1. Метою складання фінансової звітності є:

- а) звіт перед податковими органами;
- б) внутрішні потреби;
- в) надання інформації користувачам;
- г) надання інформації керівнику.

2. Інформація, якщо вона впливає на економічні рішення користувачів шляхом надання допомоги в оцінюванні ними минулих, нинішніх чи майбутніх подій, є:

- а) зрозумілою;
- б) доречною;
- в) суттєвою;
- г) достовірною.

3. Звітність, у якій інформація наводиться на певну дату, містить:

- а) моментні показники;
- б) інтервальні показники;
- в) проміжні;
- г) немає правильної відповіді.

4. За якою ознакою розрізняють статистичну, фінансову, податкову, спеціальну, внутрішньогосподарську звітність:

- а) терміном подання;
- б) змістом і джерелами формування;
- в) ступенем узагальнення;
- г) обсягом.

5. За характером спрямування розрізняють звітність:

- а) внутрішню і зовнішню;
- б) типову і галузеву;
- в) повну і скорочену;
- г) річну і проміжну.

6. Консолідовану фінансову звітність подають:

- а) малі підприємства;
- б) іноземні представництва;
- в) великі підприємства;
- г) підприємства, що мають дочірні підприємства.

7. В інформації щодо безперервності діяльності підприємства зацікавлені:

- а) інвестори;
- б) акціонери;
- в) працівники;
- г) клієнти.

8. Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал – це:

- а) баланс;
- б) звіт про фінансові результати;
- в) звіт про рух грошових коштів;
- г) звіт про власний капітал.

9. Надходження і вибуття грошових коштів показує:

- а) баланс;
- б) звіт про фінансові результати;
- в) звіт про рух грошових коштів;
- г) звіт про власний капітал.

10. Облікову політику підприємства розкривають у:

- а) балансі;
- б) звіті про фінансові результати;
- в) звіті про рух грошових коштів;
- г) примітках до фінансової звітності.

Запитання та завдання для самоконтролю знань

1. Що таке бухгалтерська інформаційна система та яке місце в ній займає фінансова звітність?
2. Сутність та призначення фінансової звітності.
3. Склад фінансової звітності та вимоги до її складання.
4. Взаємозв'язок форм фінансової звітності.
5. Порядок складання, затвердження і подання звітності.
6. Методика порівняння показників форм фінансової звітності.
7. Охарактеризуйте зміст основних етапів підготовки та подання
8. фінансової звітності.
9. Хто може бути користувачами фінансової звітності підприємства?
10. Які інформаційні потреби вона задовольняє?

11. Визначте основні види відповідальності за несвоєчасне подання фінансової звітності.
12. Які завдання формування фінансової звітності встановлено в Законі
13. України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»?
14. Які якісні характеристики повинна мати фінансова звітність?
15. На яких принципах ґрунтується фінансова звітність в Україні?
16. Які дані повинна містити фінансова звітність, щоб бути зрозумілою користувачам?
17. Які дані слід розкривати в примітках до фінансових звітів?
18. Який порядок подання фінансової звітності?
19. Що є концептуальною основою фінансової звітності підприємств в Україні?
20. Визначте статус фінансової звітності стосовно конфіденційності.

Теми рефератів для самостійної роботи

1. Зміст, призначення і порядок складання форм фінансової звітності.
2. Загальні вимоги до фінансової звітності.
3. Класифікація звітності.
4. Форми бухгалтерської звітності і порядок її складання.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Бухгалтерський облік є складовою більш широкого поняття, як:

- а) податковий облік;
- б) фінансовий облік;
- в) господарський облік;
- г) немає правильної відповіді.

2. Облік, який надає інформацію про кількісну характеристику якісно визначених масових явищ і процесів у визначених умовах часу і простору, називається:

- а) аналітичним;
- б) зведеним;
- в) статистичним;
- г) немає правильної відповіді.

3. У бухгалтерському обліку використовують такі вимірники:

- а) грошові;
- б) натуральні;
- в) трудові;
- г) усі зазначені вище.

4. Використання вибіркового (несуцільного) спостереження характерне для:

- а) бухгалтерського обліку;
- б) статистичного обліку;
- в) аналітичного обліку;
- г) фінансового обліку.

5. За характером і змістом бухгалтерський облік поділяють на:

- а) аналітичний та синтетичний;
- б) зведений та пооб'єктний;
- в) фінансовий, податковий, управлінський;
- г) оперативний та статистичний.

6. Основною метою фінансового обліку є:

- а) узагальнення даних про господарську діяльність у формі фінансової звітності;
- б) облік та розподіл витрат за центрами відповідальності;
- в) складання податкових декларацій;
- г) усе перелічене вище.

7. Комерційну тасмницю підприємства містить:

- а) фінансова звітність;
- б) дані управлінського обліку;
- в) податкові декларації;
- г) усе наведене вище.

8. Державне регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні:

- а) здійснюється на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;
- б) здійснюється на підставі Податкового кодексу України;
- в) не здійснюється;
- г) заборонено Конституцією України.

9. Користувачів бухгалтерської інформації поділяють на:

- а) дійсних і потенційних;
- б) внутрішніх та зовнішніх;
- в) прямих та опосередкованих;
- г) постійних та випадкових.

10. Основними стадіями кругообігу засобів є такі процеси:

- а) купівля, виробництво, розподіл прибутку;
- б) купівля, виробництво, формування резервів;
- в) постачання, виробництво, реалізація;
- г) випуск акцій, виробництво, виплата дивідендів.

11. Метод бухгалтерського обліку – це:

- а) спосіб організації практичного і теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями відповідного об'єкта;
- б) сукупність способів і прийомів, за допомогою яких вивчається предмет бухгалтерського обліку та відображається в обліку фінансова-господарська діяльність суб'єктів господарювання.
- в) спосіб, за допомогою якого фіксується фінансова-господарська діяльність суб'єктів підприємництва;
- г) спосіб дослідження бухгалтерського обліку.

12. Сутність прийому документування полягає у:

- а) перевірці фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів за допомогою перерахування, зважування та вимірювання;
- б) суцільної безперервної документальної фіксації господарських операцій, які здійснюються суб'єктом підприємництва;
- в) узагальненні фінансових показників на певну дату для підбиття підсумку фінансово-господарської діяльності;
- г) не має правильної відповіді.

13. Рахунки та подвійний запис господарських операцій застосовують з метою:

- а) систематичного та хронологічного спостереження за фактами господарського життя;
- б) вимірювання економічних процесів і господарських засобів;
- в) реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації;
- г) узагальнення даних з метою формування звітності.

14. Обчислення витрат, пов'язаних із певним господарським процесом, забезпечує:

- а) калькуляція;
- б) система рахунків;
- в) суцільна документація;
- г) періодична інвентаризація.

15. Баланс включає інформацію про грошову оцінку:

- а) активів, господарських засобів, витрат;
- б) доходів і витрат, зобов'язань;
- в) активів, капіталу та зобов'язань;
- г) джерел господарських засобів, витрат, доходів.

16. Метою складання балансу є:

- а) надання інформації про фінансові результати;
- б) надання інформації про фінансовий стан;
- в) надання інформації про зміни у фінансовому стані підприємства за період;
- г) надання інформації про всі наведені вище аспекти.

17. Найбільш ліквідними активами є:

- а) виробничі запаси;
- б) товари;
- в) нематеріальні активи;
- г) еквіваленти грошових коштів.

18. Зобов'язання, величина яких на дату балансу може бути визначена лише шляхом попередніх оцінок, відображається у складі:

- а) забезпечень наступних витрат та платежів;
- б) довгострокових зобов'язань;
- в) поточних зобов'язань;
- г) не відображається в балансі.

19. Спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємства і їх джерел та господарських процесів – це:

- а) баланс;
- б) подвійний запис;
- в) рахунки;
- г) інвентаризація.

20. Залежно від обліку активів чи джерел їх утворення бухгалтерські рахунки поділяють на:

- а) балансові й позабалансові;
- б) активні й пасивні;
- в) активні, пасивні й контрактивні;
- г) немає правильної відповіді.

21. Залежно від обсягів інформації і рівня узагальнення рахунки поділяють:

- а) активні й пасивні;
- б) закриті й відкриті;
- в) синтетичні й аналітичні;
- г) немає правильної відповіді.

22. Відповідальність за достовірність даних, що містяться в документі несе:

- а) керівник;
- б) головний бухгалтер;
- в) особи, які підписують документ;
- г) касир.

23. Створення типових бланків документів для оформлення однорідних господарських операцій називається:

- а) стандартизацією;
- б) уніфікацією;
- в) кантуванням;
- г) гармонізацією.

24. Документообіг – це:

- а) об'єднання однорідних за змістом первинних документів у групи;
- б) рух документів з моменту їх виписки до передачі в архів;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильної відповіді не має.

25. Інвентаризація – це:

- а) спосіб періодичної перевірки господарських процесів;
- б) перевірка наявності й стану засобів і грошових коштів підприємства;
- в) спосіб упорядкування складського господарства і порядку зберігання майна;
- г) немає правильної відповіді.

26. Справедлива вартість активу – це:

- а) вартість придбання та доведення до стану, у якому актив придатний до використання;
- б) вартість, за якою може бути здійснений його обмін між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами;
- в) поточна ринкова вартість активу;
- г) теперішня вартість майбутніх надходжень від використання активу.

27. Запаси – це активи, які:

- а) утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- б) перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- в) утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством;
- г) усі відповіді правильні.

28. Метою складання фінансової звітності є:

- а) звіт перед податковими органами;
- б) внутрішні потреби;
- в) надання інформації користувачам;
- г) надання інформації керівнику.

29. За характером спрямування розрізняють звітність:

- а) внутрішню і зовнішню;
- б) типову і галузеву;
- в) повну і скорочену;
- г) річну і проміжну.

30. До адміністративних витрат відносяться:

- а) витрати на службові відрядження виробничого персоналу;
- б) загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- в) витрати на утримання основних засобів виробничого призначення;
- г) амортизація нематеріальних активів виробничого призначення.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

1. Сутність господарського обліку та його види.
2. Мета та основні завдання бухгалтерського обліку, його функції.
3. Вимірники, що застосовуються в господарському обліку.
4. Основні положення Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
5. Загальні принципи бухгалтерського обліку.
6. Предмет, метод і об'єкти бухгалтерського обліку.
7. Сутність складових елементів методу бухгалтерського обліку.
8. Сутність господарських засобів та їх значення для підприємства і господарського обліку.
9. Групування господарських засобів за складом і розміщенням. Активи підприємства.
10. Групування господарських засобів за джерелами утворення і цільовим призначенням. Пасиви підприємства.
11. Сутність хронологічного і систематичного обліку.
12. Характеристика облікових реєстрів.
13. Форми бухгалтерського обліку та їх головні ознаки.
14. Вимоги до змісту форм бухгалтерського обліку.
15. Методи виправлення помилок, допущених у процесі відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.
16. Сутність бухгалтерського балансу, його зміст і значення.
17. Структура балансу. Загальна характеристика розділів активу і пасиву балансу.
18. Способи групування господарських засобів і джерел їх утворення для відображення в балансі. Зв'язок розділів балансу з Планом бухгалтерських рахунків.
19. Основні вимоги до змісту та розкриття статей балансу НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
20. Сутність і типи господарських операцій та їх вплив на актив, пасив і валюту балансу.
21. Сутність, призначення і побудова рахунків бухгалтерського обліку, їх класифікація.
22. План рахунків бухгалтерського обліку та їх загальна характеристика.
23. Активні та пасивні рахунки, їх характеристика.
24. Відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку на основі принципу подвійного запису (бухгалтерські проведення).
25. Синтетичний і аналітичний облік, взаємозв'язок аналітичних рахунків із синтетичними.
26. Документація як спосіб первинного спостереження за виробничою та фінансово-господарською діяльністю, а також як засіб суцільного і безперервного спостереження за господарськими операціями.

27. Класифікація бухгалтерських документів та облікових реєстрів. Організація документообігу на підприємстві.
28. Основні нормативно-правові вимоги до змісту і форми первинних облікових документів.
29. Сутність, мета і завдання інвентаризації як складової методу бухгалтерського обліку.
30. Порядок проведення інвентаризації на підприємстві та належне оформлення її результатів згідно з вимогами чинного Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань Міністерства Фінансів України.
31. Облік процесу постачання.
32. Облік процесу виробництва.
33. Сутність і призначення бухгалтерської звітності.
34. Звітність підприємства, її склад і порядок надання.
35. Класифікація видів бухгалтерської звітності за різними ознаками.
36. Форми бухгалтерської фінансової звітності та порядок її складання й надання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Нормативно-правові акти

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV.
2. Про створення умов для впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2012 р. № 157-р.
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства Фінансів України від 24.05.1995 р. № 88.
5. Порядок подання фінансової звітності: постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419.
6. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.
7. Про затвердження порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей (Із змінами, внесеними згідно із Законами): Постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116.
8. Положення про ведення касових операцій в національній валюті в Україні (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку): Постанова правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637.
9. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку): Постанова правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22.
10. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку): Постанова правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492.
11. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
12. Цивільний кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/435-15>
13. Господарський кодекс України URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page20>.
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
16. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

Навчальна та наукова література

17. Білоусько В.С., Беленкова М.І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. // Київ : Ліра-К, 2014. – 402 с.
18. Жибак М.М. Бухгалтерський облік. Загальна теорія : навч. посіб. // Відокремл. Підрозділ Нац. ун-ту біоресурсів і природокористування України «Бережан. агротехн. ін-т». Тернопіль : Крок, 2016. – 268 с.
19. Облік і оподаткування: практикум дистанційного тестування: навч. посіб. / За загальною редакцією: М. Огійчука, Т. Іщенко, М. Бондаря, О. Гуторова, Є. Калюги, Н. Вовчук. Київ. Алерта, 2018. – 306 с.
20. Облік витрат і калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції: посібник / Жук В.М., Мельничук Б.В., Панадій О.П. та ін.; за ред. Мельничука Б.В., Панадія О.П. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2017. – 144 с.
21. Облікове забезпечення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників: Навч. пос. / О.В. Волошина, В.М. Жук, Н.Л. Жук та ін.; За ред. В.М. Метелиці, Б.В. Мельничука. – 4-е вид., доп. і перероб. Київ: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2015. – 196 с.
22. Огійчук М.Ф., Сколотій Л.О., Беленкова М.І. та ін. Фінансовий та управлінський облік за міжнародними стандартами: Підручник // За ред. проф. М.Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2016. – 1040 с.
23. Рагуліна І.І. Навчальна і робоча програма навчальної дисципліни «Облік і внутрішній аудит» нормативної навчальної дисципліни для підготовки фахівців за освітнім рівнем «БАКАЛАВР» галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України // Харків. вид. ХНАУ, 2018. – 28 с.
24. Рагуліна І.І. Методичні вказівки до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Облік і внутрішній аудит» для підготовки фахівців за освітнім рівнем «Бакалавр», галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальність 071 «Облік і оподаткування» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України // Харків. вид. ХНАУ, 2018. – 69с.

Допоміжна

25. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник / Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.
26. Кім Ю.Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для вnz / М-во освіти і науки України. Київ : Центр учб. літ., 2014. – 600 с.
27. Малюга Н. М., Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік (загальна теорія. Конспект лекцій в схемах і таблицях). Київ: ТОВ Видавництво «Консультант», 2017. – 67 с.

- 28.Маренич Т.Г., Гаврильченко О.В. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. напряму підготовки «Облік і аудит» у галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво». В 2-х ч., ч. 2 // ХНТУСГ. Харків : Міськдрук, 2012. – 335 с.
- 29.Синиця Т В., Осьмірко І. В. Бухгалтерський облік: теоретичні основи, організація та оптимізація облікових процесів: навч. посіб. // Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків : Панов А. М., 2016. – 274 с.
- 30.Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. – 248 с.
- 31.Соболев В.М., Косата І.А., Розіт Т.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / за ред. В.М.Соболева. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. – 222 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Урядові установи

Верховна Рада України	www.rada.gov.ua
Державна податкова служба України	www.tax.gov.ua/
Національне агентство України з питань державної служби	www.nads.gov.ua
Державна служба статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Державна регуляторна служба України	www.drs.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України	www.me.gov.ua
Міністерство соціальної політики України	www.msp.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.mof.gov.ua
Міністерство юстиції України	www.minjust.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Третейська палата України	www.tpu.kiev.ua
Фонд державного майна України	www.spfu.gov.ua

Корисні посилання

Вісник. Офіційно про податки	www.visnuk.com.ua
Бібліотека бухгалтерського обліку	pro-u4ot.info
Все про бухгалтерський облік	www.vobu.com.ua
Вища рада юстиції України	www.vru.gov.ua
Вісник. Право знати все про податки і збори	www.visnuk.com.ua/ru/
Головне державне об'єднання правової інформації	
Мін'юсту України	www.gdo.kiev.ua
Інформаційно-аналітичний портал «Бізнес в Україні»	www.dinai.com
Податки та бухгалтерський облік	www.factor.ua/ukr/journals/nibu/

Електронні ЗМІ

Газета «Все про бухгалтерський облік»	www.vobu.com.ua
Газета «Голос України»	www.golos.com.ua
Газета «Урядовий кур'єр»	www.ukcc.com.ua
Журнал «Агробізнес Україна»	www.agrobusiness.com.ua
Журнал «Бухгалтер 911»	www.buhgalter911.com.ua
Журнал «Податки & бухоблік»	www.i.factor.ua
Журнал «Аудитор України»	www.auditorukr.com.ua/journal/
Ліга Бізнесінформ	www.liga.net

ДЛЯ ПОДАТОК

Марія Іванівна Беленкова

Ірина Іванівна Рагуліна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»**

**для підготовки фахівців
початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
у закладах вищої освіти III-IV рівнів акредитації
Міністерства освіти і науки України**

Редактор
Коректор
Комп'ютерний набір і верстка І.І. Рагуліна

Підпис. до друку Формат Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Обсяг:
3,60 ум.-друк. арк., обл.-вид. арк. Тираж 100. Замовлення 100

Редакційно-видавничий відділ Харківського національного аграрного університету
ім. В.В. Докучаєва. 62483, Харківська обл., п/в «Докучаєвське – 2», навч. містечко,
тел.99-72-70.

Дільниця оперативного друку ХНАУ
тел. 99-77-80